

Izhaj ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20 .
za inozemstvo . . 600 .
—
Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 1 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72
Upravišтво:
Črna ulica št. 14
Telefon št. 36.
—
Račun kr. pošt. ček. urad/
št. 11.842.

Ljubljana, 16. februarja.

Na Svečnico v Središču sprajeta rešolucija, soglasno odobrena od navzočih demokratov in samostojnih kmetov, je predmet velikega nerazpoloženja v klerikalnem časopisu. Dr. Korosec je govoril istočasno za samostojno organizacijo Nemcev naše države. Vsi naj se združujejo zoper Beograd, tudi Nemci in Arnavti, a narodno - napredni Slovenci naj ostanejo podeljeni na demokrate, samostojne kmete in narodne socialce! Delo za pozitivni narodni in gospodarski program, za konsolidacijo celega naroda in njegove države, naj ostane razcepljeno. Tak je račun neprijateljev.

Moji zborovalci v Središču so prav dobro znali, kako važni razlogi govorijo za združitev. Da razbistrim polje, sem se v najboljšem namenu lotil celo javne kritike delovanja naprednih političnih organizacij. Vedel sem vnaprej, da se bodo moje besede zlorabljale, da se bo hujskalo enega zoper drugega, toda dvomil nisem, da le odkrita beseda vodi k spoznanju nevarnega položaja naše stvari, ki je predpogoj, da iščemo pota k zbolšanju. Mi smo toliko trdni in neomajni glede idej, katere zastopamo, da nas medsebojna dobrohotna kritika ne more oškodovati. Zato še ena odkrita beseda o stanju naše borbe. Vzemimo mariborsko okrožje. Tu se je z zadnjimi volitvami v narodno skupščino zasedel cel štab socialno - demokratiške stranke. Ne bom jim odrekal delavnosti, toda njihova briga ni v prvi vrsti kmečkoobratni pozitivni gospodarski program, katerega bi morali z vso silo zastopati narodno - napredni politiki. Klerikalno falango v tem okrožju vodi sam dolgoletni vodja SLS dr. Korosec z dr. Hohnjcem. Oba sta pripravljena, zvezati se z vsakim nasprotnikom sedanjega državnega kurza v borbi proti nam. Razumemo jih lahko, zakaj so oni zoper središko resolucijo o koncentraciji narodnih in naprednih sil. Ni za to koncentracijo niti dr. Novačan, ki s svojo »Našo vasjo« skuša zabiti še en zemljoradniški klin v narodno-napredne vrste in v svoji naivni blaziranosti vprašuje, kaj je narodno in napredno. Mnogi tisoči, ki so se pod narodnim in naprednim praporom borili desetletja za napredek našega naroda, čutijo danes kakor nekda, da to ime nekaj pomeni. Zato sem se ga poslužil tudi jaz, predno pride konkretni razgovor o realizaciji ideje. Nemški element, ki v Sloveniji zopet samozavestno dviga svojo glavo, seveda tudi ne želi naše koncentracije. Dobro je ribariti v kalnem.

Naši skupni zavistniki mi podtikajo, da iščem s svojo kritiko narodne in napredne politike osebnega političnega dobička. Dobiček, za katerim stremim, pa je le eden: da bi imeli vsi naprednjaki od skupnega dela več političnih uspehov in več zadoščenja nego danes, ko smo šibki nasproti združenim nasprotnikom.

Doba, v kateri živimo, se mi zdi odločilna za dolgo bodočnost že zato, ker stojimo neposredno pred praktično rešitvijo samoupravnega in administrativnega vprašanja. Premalo se še zavedamo ogromnega pomena samouprave, ki bo v mnogem oziru prevažno sredstvo, da si izbojujemo boljše gospodarske pogoje z živahnim delom. Temu delu bodo še naše združene sile komaj kos. Neprijatelji našega narodnega napredka bi si ne mogli želeli nič bolj, nego da vsled naše brezbrzičnosti tudi samouprave ne prinesejo onega zboljšanja v gospodarskem našem napredku, ki si ga moremo le sami ustvariti, nikakor pa ne kar naročiti s korajžnim zabavljanjem zoper Beograd in centralizem.

Poslanci samostojne kmetijske stranke so si s svojim političnim delom za udeležitev ideje narodnega edinstva skupaj z obema velikima strankama demokratov in radikalcev v narodni skupščini pridobili ogromno zaslug za narod. Kmetijski minister poljedelstva gosp. Pucelj že drugič v imenu svoje stranke na odličnem mestu sodeluje na upravi države. Kakor čujemo, odgovoril bode gosp. Pucelj v nedeljo na shodu v Slov. Bistrici na moj središki govor glede možnosti napredne koncentracije v Sloveniji. Morebiti bo vplivalo na njegovo stališče, da so naši nasprotniki tako složni v tem, da se bojijo koncentracije narodnih naprednih sil. Končno besedo bo seveda izpregovoril tudi tu — narod!

Dr. V. Kukovec.

Pridobivajte 'Jutru' novih naročnikov!

Seja narodne skupščine

POSLANCI NE DOBE VEČ DOPUSTOV.

Beograd, 16. febr. (Izv.) Predsednik dr. Ribar je danes ob 17.40 otvoril sejo narodne skupščine in je najprej javil smrt poslanca Fra Didaka Buntića. Zbornica je počastila njegov spomin s slavalicami. Predsednik poroča dalje, da je sprejel zakon o dvanajstih za mario in april, kakor tudi poročilo finančnega odbora ter bo stavil oboje na dnevni red. Nato so bile predlane prošnje nekaterih poslancev za dopust. Pri glasovanju je nekoliko poslancev, med njimi Magovčević in Lukinič, glasovalo proti temu, da se dovoli poslancem dopust.

Predsednik skupščine odgovarja nato na interpelacijo poslanca Milana Pribičevića, zaradi izplačanih dnevnice poslancu Stojanu Protiju, ki do dne 20. oktobra 1921 ni prihajal v skupščino. Navzlic temu so mu vseno izplačali dnevnice, kar

se protivi poslovniku, po katerem ima pravico do dnevnice samo oni poslanec, ki je položil prisego. Predsednik izjavlja, da so navedbe posl. Pribičevića popolnoma točne. Imunitetni odbor pa ni odobril Protijeve ostavke; zato je predsednik določil, da se mu izplačajo dnevnice. Poslanec Pribičević se s tem odgovorom ni zadovoljil. Navajal je ponovno interpelacijo.

Poslanec Gjonović je nato izjavil, da v skupščini ni dovolj poslancev za sklepanje. Predsednik konstatira s poimeniskim prozivanjem, da je prisotnih samo 112 poslancev in da torej ni kvoruma. Skupščina je vzela na znanje, da se ne dovoli nobenemu poslancu odsotnost in se tudi dosedanja dovoljenja ukinejo. Prihodnja seja je sklicana za ponedeljek ob 10. uri dopoldne.

Debata o samoupravi oblasti in srezov

ZDRUŽITEV DVEH OBLASTI ZA SKUPNE POSLE.

Beograd, 16. februarja. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila seja odbora za administrativno razdelitev države, na kateri se je razpravljalo o načrtu za splošno samoupravo. Posl. Simunović je v generalni debati naglašal, da v načrtu niso točno označene funkcije in kompetence samostojnih enot, ker še ni funkcionarjev, ki bodo unificirali upravo. Po kratkem govoru dr. Duličića je bila osnova sprejeta z vsemi proti enemu glasu kot podlaga za specialno debato.

V podrobni razpravi so bili nekateri člani nekoliko izpremenjeni. Naziv »srezki načelniki« se je izpremenil v »srezki poglavar«. Daljša debata se je razvila o členu 15., ki določa, da mora biti veliki župan oblasti jurist in imeti

15 let državne službe. Sprejet je bil predlog večine, da se v prehodnih naredbah za prehodno dobo zniža število let državne službe. Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Beograd, 16. februarja. (Izv.) Poslanec Wilder je predložil na seji odbora za administrativno razdelitev države, da se člen zakona o oblasti in srezki upravi, ki govori o združenju dveh ali več oblasti doda k besedi »ekonomski« tudi besedo »kulturni«, kar je bilo sprejeto. Nova redakcija tega člena (člen 88.) se sedaj glasi: Za izvrševanje večjih ekonomskih in kulturnih nalog, ki zahtevajo skupno delo, se morejo dve ali več oblasti združiti. O tem odločajo oblastne skupščine z odobritvijo vlade.

Sporazum o evakuaciji Beneš prispel v London

Beograd, 16. februarja. (Izv.) Poluslužbeni komuniké našega poslanštva v Parizu javlja, da je med Italijo in Jugoslavijo že dosežen sporazum glede izpraznitve tretje zone v Dalmaciji in da se v kratkem med obema državama obnove trgovinska pogajanja.

ODGODITEV POSVETOVANJ MALE ANTANTE.

Beograd, 16. februarja. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčić je brzojavno naročil našemu poslaniku v Parizu Spaljakoviću in poslaniku v Londonu Gavriloviću, da naprosita češkega ministrskega predsednika dr. Beneša, naj določi dan sestanka konference Male antante v Beogradu. Prvotno določeni termin se je moral zaradi Beneševga potovanja odgoditi.

KRALJEVO SPREMSTVO PRI POTOVANJU V BUKAREŠTO.

Beograd, 16. februarja. (Izv.) Kralj Aleksander odpotuje dne 19. t. m. v Bukarešto v spremstvu ministrskega predsednika Pašića, zunanjega ministra dr. Ninčića, šefa političnega oddelka v zunanjem ministrstvu Anastasijevića, šefa kontrole zunanjega ministrstva Ristića, dvornega ministra Jankovića, adjutanta generala Hadžića, komandirja garde Živkovića, dvornega maršala Damjanovića in njegovega namestnika Jovitića. V Turn-Severinu bo slavnostno sprejet od članov rumunskega dvora.

PARASTOS ZA KRALJEM PETROM V BEOGRADU.

Beograd, 16. februarja. (Izv.) Ob 11. uri dopoldne se je vršila v saborni cerkvi spominna slava za kraljem Petrom I. Osvoboditeljem, katero je opravil patrijarh Dimitrije ob navzočnosti kralja Aleksandra, Pašića z ministri, dr. Ribarja in poslancev, diplomatskega kora, oficirskega zbora in zastopnikov civilnih oblasti.

PREISKAVA O BLOKAŠKEM MEMORANDU.

Zagreb, 16. februarja. (Izv.) »Večer« poroča iz Beograda, da je vlada v misli sklepa min. sveta odredila preiskavo, ali je bil memorandum Hrvatskega bloka v resnici izročen kakim inozemskim funkcionarjem ali komu.

DIVJANJE »ŠPANSKE« V NEW-YORKU.

Washington, 16. februarja. (Izv.) V Newyorku je v zadnjih 24 urah umrlo 99 oseb za pljučnico kot posledico španske gripe.

RUMUNSKI PRESTOLONASLEDNIK NA POVRATKU.

Beograd, 16. febr. (Izv.) Včeraj popoldne se je peljal skozi mesto na povratku iz Aten v Bukarešto rumunski prestolonaslednik Karel in njegova žena, bivša grška princesa Helena.

ODPOR PROTI HARDINGU.

Washington, 16. februarja. (Izv.) Vsa znamenja kažejo, da se bo med Hardingom in senatom radi predloženi pogodbi, sklenjenih na razorožitveni konferenci v Washingtonu, razvil konflikt. Harding se namreč očita, da ni podal točnih podatkov o pogodbi med štirimi velesilami.

RATTIJEV NASLEDNIK.

Rim, 16. februarja. (Izv.) V vatikanskih krogih se zatrjuje, da bo monsignor Minoretta imenovan kot naslednik Rattija, ki je bil izvoljen za papeža, za nadškofa in kardinala v Milanu.

PROGRAM BALTIŠKIH DRŽAV V GENOVI.

Helsingfors, 16. februarja. (Izv.) Te dni se bo vršila tukaj gospodarska konferenca baltičkih držav, na kateri se določi skupen program, s katerim bodo baltičke države nastopile na genovski konferenci.

IZ ANGLEŠKE POLITIKE.

London, 16. febr. (Izv.) Balfour je bil včeraj sprejet od kralja v posebni avdijenci, ki je trajala nenavadno dolgo. Nasprotniki politike Lloyda Georgea so zaradi tega takoj pričeli razširjati vesti, da je Balfour določen za Lloyd Georgevega naslednika. Vendar pa se bile vse podobne vesti že zvečer energično demantirane.

Bonomi zopet pred parlamentom

EKSPOZE O ZUNANJI IN NOTRANJI POLITIKI. — HLADEN SPREJEM

Rim, 16. februarja. (Izv.) Danes se je zopet sestala Italijanska zbornica. Poslanci so prišli skoro polnoštevno. Vlada je bila pri vstopu sprejeta mrzlo, brez ovacij. Ministrski predsednik Bonomi je predstavil parlamentu svoj kabinet z izjavo, da prosi za zaupnico. Nato je imel dolg obrambni govor, v katerem je zagovarjal svojo politiko. Naglašal je, da se notranji konflikti omilili in proračunski deficit zmanjšal. Tudi polom »Bance di Sconto« je bil rešen ugodno za interese. V svojih izjavanjih je bil ponovno prekinjen z ironičnimi medklci.

Glede zunanje politike Italije je Bonomi izjavil: »Med vojno smo bili zavezniki zapadnih velesil in asociirani z Ameriko. Ostali bomo tudi vnaprej v skupini onih velesil, ki vodijo sedaj svetovno politiko. Italija je popolnoma miroljubna država in prinaša med svoje zveznike duh zmernosti in spravljivosti, kar edino more rešiti Evropo. Tudi glede nemške prošnje za odgoditev reparacij je Italija vodila poli-

tiko zmernosti in upa, da bo s tem prodrla tudi v Londonu, ako bodo vladi dopuščale parlamentarne razmere, da se udeleži tamošnjih tožadnih posvetovanj. Akoprav se politika zmagovalcev in premaganih razlikuje, vendar pa v gospodarskem oziru ne obstoja med njimi nobena razlika. V tem oziru se morejo smatrati vse države za premagane. Ravno zaradi tega se je Italija takoj pridružila angleškemu predlogu glede sklicanja svetovne gospodarske konference v Genovi in je ponosna, da se bodo na njenih tleh pričela pogajanja za ustvaritev novega miru v Evropi.

Bonomi je zaključil svoja izvajanja z opozorilom, da trajne negotove parlamentarne razmere močno škodujejo ugledu Italije in je prošil zbornico, naj mu izreče zaupnico.

Bonomijev ekspoze sta sprejela levica in ljudske stranka z odobravanjem, ostala zbornica pa je bila mirna. S tem je usoda Bonomičevega kabineta zapečatena.

Razpust madžarskega parlamenta

BURNA NOČNA SEJA. — BREZUSPEŠNA POGAJANJA ZA VOLILNI ZAKON. — VOLILNI RED SESTAVI KONFERENCA SODNIKOV.

Budimpešta, 17. febr. (Izv.) Narodna skupščina je sinoči nadaljevala generalno debato o volilnem zakonu. Notranji minister grof Klebelsberg je zavračal očitke, da je predlog o volilnem zakonu konservativen. Predlog jamči 60 odst. vsakega prebivalstva volilno pravico. Naloga Madžarske ni, da stoji kar se tiče radikalizma volilnega reda na prvem mestu. Načrt o volilnem redu odreka volilno pravico le 110.000 osebam več, kakor Andrássyjev in Friedrichov načrt. Te osebe pa so ali analfabeti ali pa nimajo stalnega bivališča. Po tem načrtu dobi skoraj milijon žensk volilno pravico.

Med sejo skupščine so se nadaljevala pogajanja med vlado in opozicijo, da se še v zadnji uri doseže sporazum glede volilnega reda. Okoli osme ure zvečer se je razširila vest, da potekajo pogajanja ugodno in da Bethlen popušča. Da bi pogajajoče se stranke imele dovolj časa za pogajanja, je dalo predsedstvo skupščine ob 7.53 zvečer ustaviti uro v skupščinski dvorani, kar sta Andrássyjev in Friedrichova stranka, ki se ne udeležujeta pogajanj in ki sta proti kompromisu, sprejeli z živahnimi protesti. Med splošnim nemirrom se je razprava nadaljevala.

Ob devetih zvečer — ura v skupščini je še vedno kazala 7.53 — se je razširila vest, da so se pogajanja končnovaljavno razbila. V skupščini je nastal velik nemir, vendar pa so mogli naslednji

govorniki, Ruppert, Huszar, Apponyi in Bethlen mirno govoriti.

Kmalu po polnoči so se pogajanja definitivno razbila, nakar je predsednik med nepopisnim hrupom zaključil sejo. Danes dopoldne se sestane parlament še h kratki seji, nakar bo razpuščen in razpisane nove volitve.

Budimpešta, 16. febr. (Izv.) Narodna skupščina je bila danes razpuščena, ne da bi rešila volilno predlogo. Zadnja seja je bila vredna sovratnica prejšnjih, polna divjih prizorov. Vršila so se dolgotrajna pravna razmotrivanja govornikov, ki jih ni bilo ne konca ne kraja. Do sporazuma glede volilnega reda ni prišlo.

Končno se je vlada odločila, da prepusti posebni konferenci sodnikov, da določi, po katerem volilnem redu naj se vrše nove volitve. Konferenca bo obstojala iz najvišjih sodnikov v državi. Podobna konferenca je bila sklicana zadnjikrat leta 1861.

Vlada se je zavzela, da bo sklep sodnikov predložila državnemu upravniku Horthyju, ki bo potem razpisal nove volitve.

Opozicija je brklo razočarana. Ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil, da je vlada trdno odločena, nastopiti proti vsakemu zlorabljanju volitev. Izjava je naperjena zlasti proti organizaciji, »vzbujajočih se Madžarov«, ki so nastopili a svojim starim programom in so pripravljajo na skrajno teroristično taktiko.

Krasinova pogajanja v Berlinu

Berlin, 16. februarja. (Izv.) Včeraj je došel ruski komisar Krasin v Berlin, kjer se je posvetoval z državnim kancelarjem dr. Wirthom, zunanjim ministrom Rathenauom in Stinnesom o obnovi Rusije in o nemško-ruskih trgovinskih odnošajih. Kakor je znano, se je pogajal Krasin v Londonu z Lloydom Georgem o ustanovitvi mednarodnega sindikata za obnovo Rusije, kar bo tvorilo eno izmed glavnih točk dnevnega reda genovske konference. Pri pogajanjih za obnovo Rusije bo igrala Nemčija veliko vlogo. Krasinovih razgovorov z berlinskimi vladnimi in finančnimi ter industrijskimi krogi so se udeležili tudi ravnatelj sovjetske državne banke, predsednik ruske trgovinske misije v Berlinu in predsednik ruskih strokovnih organizacij.

Konferenca nasledstvenih držav

Dunaj, 16. febr. (Izv.) Včeraj je bila otvorjena v Rimu konferenca avstro-ogrskih nasledstvenih držav. Navzoči so bili samo poljski delegati, prihod ostalih pa se pričakuje do dne 20. febr. Kdaj pridejo češkoslovaški delegati, še ni znano. Začasno se vrše posvetovanja s poljskimi delegati in poslanici ostalih nasledstvenih držav v Rimu.

Rim, 16. febr. (Izv.) Včeraj popoldne se je vršila v palači Chigi prva seja druge sekcije rimske konference nasledstvenih držav. Ta akcija ima nalogo izpopolniti sporazumne pogodbe, sklenjene lani v Rimu in Portorose. Na včerajšnji seji se je v načelu razpravljalo o programu

dela in je bil odobren sistem, po katerem naj zastopniki zainteresiranih držav proučujejo detailna vprašanja. Rezultati teh proučevanj se odobne na plenarni seji konference.

Karl v denarnih stiskah

Pariz, 16. februarja. (Izv.) Gmotno stanje bivše avstrijske cesarske rodbine je vsak dan slabše. Z raznih strani so že došli pozivi veleposlaniški konferenci, naj nujno uredi to vprašanje, toda konferenca se dosedaj še ni mogla zediniti. Podkomisija, ki je imela nalogo, proučevati to vprašanje, še vedno ni dovršila svojega dela. Zato bo pokojnina bivšega cesarja Karla končnoveljavno določena šele na prihodnji seji poslaniške konference.

NEVARNOST VEČMILJONSKE STAVKE V AMERIKI.

Pariz, 16. febr. (Izv.) Ameriki grozi velikanška stavka. Pogajanja rudarjev z lastniki rudnikov so bila brezuspešna. Delavci zahtevajo povišanje prejemkov za 20 odstotkov in so se sporazumeli s železničarji glede skupnega postopanja. V slučaju stavke bi stajkalo v Zedinjenih državah nad 5 milijonov delavcev. Tudi tekstilni delavci so izjavili svojo solidarnost z rudarji.

TUDI ITALIJA PONUJA AVSTRIJI SVOJO POMOČ.

Dunaj, 16. februarja. (Izv.) Italijanski poslanik, grof Orsini, je izročil danes državnemu kancelarju brzojavko svoje vlade, v kateri izjavlja Italija principijelno svojo pripravljenost, priskočiti Avstriji s kreditom na pomoč.

Radić kot hrvatski iredentist v Pragi

V blokaškem memorandumu se nahaja tudi ugotovitev, da je bil St. Radić že med vojno reprezentant hrvatske neodvisne misli na historičnih konferencah v Pragi. Eden najodličnejših čeških delavcev za narodno svobodo g. urednik Jan Hajšman nam z ozirom na te trditve pošilja dopis, ki ga objavljamo kot nadaljnji dokaz, da je blokaški memorandum ena najbrezvestnejših potvorb naše nacionalne historije.

Dopis se glasi:

V Pragi, 14. februarja.

V «dokumentu sramote», kakor ljudje goslovski tisk dobro imenuje proučeni memorandum Hrvatskega bloka, govori se tudi o veliki vlogi Radića za časa vojne. V glavnem se trdi, da je Radić v aprilu in maju 1918 vodil Hrvate v Prago in bil njihov voditelj. Obisk Jugoslovancev in Ljubljane, Zagreba, kot tudi iz Sarajeva in Dalmacije, o katerem govori memorandum, je zares med najlepšimi gestami bratske politike češko-jugoslovanske, ki je zadala Avstro-Ogrski smrtno rano. Ti obiski ostanejo v zgodovini Jugoslovancev in Čehov za vedno med najlepšimi manifestacijami narodne odločnosti in narodnega prepričanja.

Toda Radić ni delal teh manifestacij, on se tega gibanja ni udeleževal in memorandum falsificira zgodovino, ko trdi nekaj drugega. Ravno nasprotno je res: Radićev delež pri teh manifestacijah je tolikšen, kakor je n. pr. delež Šmeralov na češki revoluciji. Bil je le statist.

Kot udeleženec in aktiven sodelovnik v skupnem postopku češko-jugoslovanskem med vojno, moram tudi ugotoviti, da Radić nikdar ni bil vodja Hrvatov, ki so med vojno prihajali v Prago. Ko je prišel prvič, so ga pripeljali takorekto nasilno kot osebo, ki je dotlej stala povsem po strani, činitelj iz tabora izdajalcev slovenske misli Šusteršičev, Frankov, Sachsov. Kot naš protivnik se je dal pridobiti le na informativno potovanje. Šele v Pragi so češki politiki, zlasti Švehla, predložili Radiću, kakšno politiko vodi on s tem, da gre s frankovci. Mi Čehi smo se bali Radića, kart pred njim nismo odkrili naših tajnosti ni izvedel. Vedno smo imeli pred očmi možnost, da je Radić v Prago le poslan, da nabere informacije za frankovce in s tem za avstrijsko vladu. Zato mu nismo povedali ničesar važnega. Radić ni vedel za nobeno zaupno zadevo, in ni bil nikakšen voditelj. Voditelji so bili vse drugi.

Ko je prišel drugič na znano petdesetletnico gledališča in ko je govoril na naših ulicah pred neinformirano praško publiko, takrat je že vedel, da se mu ne more nič zgoditi, ker imajo Čehi v rokah vso policijo. Govoril je izven programa, za svojo reklamo, kakor kak harlekin, v veselje občinstva in za svoj lastni prospek. Važni činitelji češke in jugoslovanske politike so se takrat zgrajali nad njegovim čekanjem, ker je moglo postati neupodobno, izdati celo našo akcijo in spraviti na tisoče ljudi v nesrečo, če bi mi Čehi takrat ne bili tako trdni. Mnogi so sodili, da je Radićev nastop le izzivanje avstrijskega agenta - provokatorja, najmanj pa prostega demagogu in konjunkturalnega politika najslabše vrste. Karakteristično je, da Radić ni bil pripuščen k historični tajni konferenci zastopnikov Jugoslovancev, Poljakov in Čehov, ki se je takrat vršila v Kramarjevi vili. To konferenco smo pred njim najskrbneje tajili.

Njegove praške govorice so v ostalem naši skupni stvari le škodovale. Prva posledica je bila, da je policija še tisto uro izgnala iz Prage resno bolnega pesnika Vojnovića, ki so mu češki prijatelji jedva izposlovali dovoljenje, da se leči v Pragi...

Takšno je bilo Radićevo «voditeljstvo» med vojno. Sedaj trdi, da je pobil zmaja.

Ako so vse navedbe memorandumov tako istinite, kakor ona o vlogi gosp. Radića v Pragi, potem spomenica Hrvatskega bloka ni nič drugega nego nezastopna zbirka potvorb in falsifikatov.

Jan Hajšman.

Pozabljena obletnica

Prvega februarja so potekla štiri leta od znane revolucije jugoslovanskih in čeških mornarjev na avstro-ogrskih vojnih ladjah v Boki Kotorski. Vstanelek je izbruhnil na križarki «St. George». Točno opoldne je bil dan znak z dvema streloma iz topa kot signal za splošni vstanelek. V Boki Kotorski je bilo tedaj nad 30 vojnih ladij. Mornarji so aretirali vse častnike in prevzeli poveljstvo v svoje roke. Na obalo so poslali patrulje ter dali zapreti vse gostilne. Pobunjenim mornarjem so se pokoravali tako Madžari kakor Avstrijci.

Tri dni so bili vstajši absolutni gospodari situacije. Tretji dan pa so pripele nemške podmornice ter obkolile križarko «St. George», na kateri je bil zbran «vstajški svet». Pod grožnjo, da bodo zletele v zrak vse vojne ladje, je kapitulirala križarka, a ž njo vred tudi ostalo brodograd.

Revolucionarji so prišli pred vojno sodišče. Ustreljeni so bili trije Jugoslovanci in en Čeh. Tudi ostali vstajši so bili obsojeni na smrt, a so bili pomilosteni. V ječi so ostali do prevrata, ko so bili seveda tudi oni osvobodjeni.

Washingtonska konferenca

Pred dobrim tednom se je končala velepomembna washingtonska konferenca. Na zaključni seji so podpisali osem sporazumov med posameznimi udeleženi državami. Sporazumi značilni za kurz moderne svetovne politike, ki ga je začel Wilson in ga nadaljuje Harding in Lloyd George, brezdomno velik uspeh.

Podpisane so bile naslednje pogodbe:

1.) Pogodba o spoštovanju in nedotakljivosti angleških, ameriških, japonskih in francoskih interesov in posestev v Tihem oceanu.

2.) Pogodba med devetimi državami o integriteti in suverenosti Kitajske in o zavarovanju kitajskih interesov.

3.) Pogodba devetih držav glede kitajskih tarif in carin.

4.) Pogodba šestih držav o razdelitvi starih nemških kablov, ki vodijo na otok Jap.

5.) Pogodba med Zedinjenimi državami in Japonsko o mandatu za otok Jap.

6.) Pogodba med Japonsko in Kitajsko v zadevi Šantunga, na podlagi katere odstopa Japonska Kitajski Klavčov in ji prepušča šantungsko železnico in na podlagi katere se Anglija odreče Vejhaijevu.

7.) Pogodba med peterimi državami, ki se tiče uporabe strupenih plinov v vojne namene in načel za vojno s podmornicami.

8.) Pogodba peterih držav (Amerike, Anglije, Francije, Italije in Japonske), na podlagi katere se te države obvezujejo reducirati svoje vojne mornarice na sorazmerno določene manjše kontingente. Anglija bo reducirala brodograd na tonažo 525.000 ton, kar ji je danes že dobrodošlo, ker ji finančne razmere ne dopuščajo, vzdrževati tako ogromne mornarice, kak »jo je imela med vojno. Na isto tonažo bo reducirala svoje brodograd tudi Amerika, dočim bo imela Japonska v bodoče le 315.000 ton, Francija in Italija pa 175.000 ton. Japonska in Amerika sta že ustavili gradnjo velikih vojnih ladijskih enot, kar jima bo znatno olajšalo proračunske skrbi. Razum navedenih sporazumov držav ne bo smela nobena druga država imeti vojne mornarice s tonažo, ki bi presegala 10.000 ton.

Poleg tega je bilo dne 6. februarja podpisanih v Washingtonu tudi več deklaracij, kakor n. pr. izjava Kitajske, Amerike in Japonske, s katero se ukinja 21 zahtev, katere je stavila 1. 1915. Kitajski Japonska; dalje izjava Japonske, da bo upoštevala suvereniteto Rusije in odpoklicala svoje čete iz vzhodne Sibirie itd.

Washingtonska konferenca je doslej torej kljub raznim neugodnim in nepovoljnim vestem, ki so se širile o njej, v razmeroma kratkem času prav lepe uspehe. Pravi sadovi se bodo v splošno korist človeštva izkazali šele čez leta, seveda, če se bodo na konferenčni sklepi tudi izvajali.

Politične beležke

+ Zaupnica ministru Pribečeviću in poslancu Wilderju. Mestni odbor za grebške organizacije demokratske stranke je pod predsedstvom dr. Ljube Tomašića razpravljala o zahrbtnih napadih na ministra Pribečevića in poslancu Wilderja in odločno obsodil to gnusno politično borbo. Predsedniku demokratske stranke Ljubi Davidoviću je poslala mostna organizacija brzojavko, v kateri pravi: «Ker poznamo dolgoletno nacionalno delo ministra Pribečevića in poslancu Wilderja, prehajamo na dnevni red s prezirnim na nečuvne poskuse naših nasprotnikov, ki hočejo omadeževati njih čast in poštenost in se spozabljajo tako daleč, da njih imena spravljajo v zvezo s pripravami Hereingonje za atentat proti nepozabnemu Draškoviću. Prosimo vas, da sporočite ministru Pribečeviću in poslancu Wilderju, da jima izrekamo svoje zaupanje, v polnem prepričanju, da ju ne bo ovirala niti ta sramotna in brezvestna kampanja v nadaljnjem delu za narodno in državno edinstvo.»

+ Protič se jezi nad hrvatskimi blokaši, ki so ga tako nesmrtno blamirali s svojimi falsifikati, in prihaja do spoznanja, da so ga blokaši izrabili samo zato, da bi njih memorandum ostal kolikor toliko neopačen v Beogradu. — Sedaj Protič naenkrat piše v svojem «Radikalu»: «Ponavljam, kar sem že rekel: bolje je koristnejše, da pridejo Hrvati v parlament, da tu zastopajo svoje stališče in vrše svojo kritiko, kot da pišejo iz Zagreba memorandum in jih naslavlja in izjemstvu in to še celo memorande polne romantike in zgodovinskih laži!» — Tudi Protiču se odpirajo oči!

+ Manifestacija v narodni skupščini. Iz Beograda poročajo, da se govori v političnih krogih, kako bi bilo umestno, da narodna skupščina na svoji prvi seji priredi v protest izdajalskega, protidržavnega in protinacionalnega zločina Hrvatskega bloka veliko manifestacijo za narodno in državno edinstvo! Ti manifestaciji bi se gotovo pridružili vsi poslanci, ki že poldrugo leto delajo za prospek države in s tem obsodili one, ki sede v Zagrebu in kujejo atentate proti državi. V naši državi so vsi obsodili ta blokaški načrt, tudi zunaj s prezirnim govorom o narodnih izdajalcih, torej je dolžnost našega parlamenta, da nastopi tudi on pred domačo in svetovno javnostjo.

+ «Balkanove» blaznosti. V Beogradu izhaja list, ki se ga radikalci poslužujejo kot svojega revolverja. Neresen je skozinsko in služi jugoslovanski žurnalistiki in sramoti. Navzlic temu ga nekatere slovenske novine rade citirajo, zlasti kadar iznašajo razne bedastoče o demokraciji ali pa kadar ga spopadejo velesrbski krčli, katere vsi protisrbski elementi v vseljem popisujejo v dokaz, kakšni so — Srbi. V pondeljki številki je «Balkan» zopet enkrat znorel. Pod debelim naslovom «Sabotiranje države» dokazuje, kako Ljubljana in Zagreb storita vse, kar moreta, na škodo države. Zato da je brezbroj dokazov in činilnih primerov. Slovenci zlasti s kriomčenjem razdiramo državo, Zagreb pa s sabotažo železnice, ki meri na, odrezati Beograd in srbsko trgovino od prometa. Članek se zaključuje zopet s prav «Balkanovim» ili — ili, namreč «ili pregaziti izdajstvo ili amputirati zaraženi deo». Mi omenjamo te blaznosti seveda ne radi tega, ker se nad njimi zgražamo, temveč le, da opozorimo čitatelje na kvaliteto lista, iz katerega čitajo tu in tam v slovenskih novinah citate. Citati smo celo polemike proti «Balkanu»!

+ Zanimivo politično predavanje v Zagrebu. V soboto predava v zagrebškem demokratskem akademskem klubu «Jugoslavija» polkovnik v. p. Nikola Premović o temi: Potek nacionalne revolucije od leta 1903. do razsega ujedinjenja. Predavanje je razdeljeno v tri epohe: 1.) tragedija Obratnovićev; 2.) nacionalni revolucionarni pokret v Makedoniji; 3.) revolucionarno delo do začetka svetovne vojne; svetovna vojna in naše ujedinjenje.

Po svefu

— Atentat na Horthyja. Iz Budimpešte poročajo: Ko se je te dni madžarski državni upravitelj Horthy nahajal v gozdovih grofa Ladislava Karolyja na lovu, so neznan storilci iz zasede večkrat ustrelili nanj iz pušk, vendar pa ga niso zadeli.

— Vprašanje Egipta. Lord Allenby, angleški guverner v Egiptu, je izročil angleškemu zunanjemu ministru lordu Curzonu memorandum, v katerem stavi predloge glede ureditve vprašanja Egipta. Lord Allenby izjavlja v tej spomenici, da ne verjame, da bi se mogla dosedanja angleška politika v Egiptu trajno nadaljevati, in napoveduje zato svojo demisijo. Vsa pozornost Egipta je obrnjena v London in vse napeto pričakuje odloka angleške vlade. «Observer» nastopa za to, da se Egiptu prizna popolna neodvisnost, ker sploh ni bil nikoli integralen del angleškega imperija in nikdar ne bo. Pravi, da si je mogoče zagotoviti nadoblast nad Sudanom tudi potem pogodbe z egiptovsko bodočo narodno vladu. «Kaj bo nam Egipt?» vprašuje list. «Zagotovimo si kontrolo nad sueskim kanalom, Egiptane pa pustimo.»

— Nova turška ofenziva. «Il Mondo» poroča iz Angore, da bo vojna imeti turški nacionalisti na vsak način Drinopolje in Smirno. Bajce namerava Kemal paša v marcu pričeti splošno ofenzivo.

— Razsajanje španske bolezni na Dunaju. Pred štirinajstimi dnevi je bilo na Dunaju 1189 oseb bolnih za špansko boleznijo, pretekli teden pa je naraslo to število na 8370 oseb. Narasla je tudi umrljivost bolezni od 25 na 40 procentov.

— Kolera v Rusiji. Kakor poroča «Globe» Rossi, razsaja v Kijevu, Poltavi in Novorosijsku epidemija kolere in pegastega tifusa.

— Največji parobrod na svetu bo spomladaj dovršen v angleški ladjedelnici v Southamptonu: imel bo 56.000 ton in prostora za 4000 potnikov. Brod bo dolg 320 m, visok 32 in širok 30 metrov.

Prosveta

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

DRAMA.

Petek, 17. febr., «Vražja ženska». — A. Sobota, 18. febr., «Svet». — B. Nedelja, 19. febr., popoldne «Vražja ženska». — Izven. — Zvečer «Hamlet». — Izven.

OPERA.

Petek, 17. febr., zaprto. Sobota, 18. febr., «Butterfly». — E. Nedelja, 20. febr., «Il Trovatore». — Izv. Pondeljek, 20. febr., zaprto. Torek, 21. febr., «Butterfly». — A.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Sobota, 18. febr., «Ptičar». B. Nedelja, 19. febr.: Ob pol 15. «Dedič velikega časa», ljudska predstava; ob pol 20. Mam'zelle Nitouche». A. Proslava Dostojevskega. Sreda, 22. febr.: «Dedič velikega časa». C. Četrtek, 23. febr.: «Parizanka». B. Sobota, 25. febr.: «Sovražnik ljudstva». A. Nedelja, 26. febr.: Ob pol 15. «Kjer ljubez tam bog», «Volkašin», ljudska predstava; ob pol 20. «Ptičar». Izven. Torek, 28. febr.: «Cigan baron». Premijera. B.

• • • Polemika Golia-Rojec. Društvo slovenskih leposlovcov nam sporoča: Na prošnji člana g. P. Golia v zadevi F. Rojca contra P. Golia je odbor imenoval komisijo, sestojeko iz pisateljev Frana Albrehta, A. Puntka in Fr. Koblarja, ki nam je poslala sledečo izjavo: «Na Vaš poziv z dne 20. januarja t. l. smo podpisani primerjali «Tončkove sanje na Miklavžev večer», spisal Fr. Rojec, in «Peterčkove poslednje sanje», spisal Pavel Golia, ter soglasno ugotovili to-le: Razen naslovov obeh iger, katerih delna slika je za vsakogar razvidna, ni niti v zasnovi niti v izdelavi nikakršne podobnosti, na katero bi mogel avtor «Tončkovih sanj» opirati svojo dolžitev, da so «Peterčkove poslednje sanje» samo plagiat njegovega dela. Trditve, da bi mogla eksistenca obeh babic in obeh siromašnih dečkov tvoriti podstavo literarni tatvini, je samo dokaz

o nezgodni estetski in merarji izobraženosti obdolžitelj. Vrh tega so Tončkove sanje zgolj rekvizitnega značaja. Peterčkove sanje pa so delirij umirajočega otroka, produciran v vidni svet, česar gospod Rojec niti ni doumel v svojih očitkih. Zato se nam vidi način, kakor je gospod Rojec nastopil v javnosti, ne samo povsem neutemeljen, ampak tudi v vsakem oziru nedopusten.»

Novitete ljubljanskih gledališč. V soboto dne 18. t. m. se uprizori drama Nušičeva komedija «Svet», katero je označil duhoviti hrvatski esteta Matoš za najboljšo jugoslovansko komedijo sploh. Režijo vodi g. Danilo. — Isti večer poje prvi v tej sezoni priljubljeno Puccinijevo opero «Butterfly», z gg. Thalerjevo, Šterkovo, Kovačem in Romanovskim v glavnih vlogah. — V nedeljo dne 19. t. m. popoldne ob treh igrajo v ljubljanskem dramskem gledališču Schönherrjevo dramo v petih dejanjih, «Vražjo žensko». Vseh pet dejanj se vrši v preprosti sobi gorske kočice in nastopajo v celih tri osebe. Vsled tega in zato, kar je vsebina vsakomu umevna in domača, pa vseeno zanimiva in privlačna, opozarjamo na to predstavo počeželske odre, ki naj bi poslali ob tej priliki svoje zastopnike v gledališče. Drama jim bo gotovo dobrodošla, ker jo bodo mogli brez posebnih težav uprizoriti. Za mladino pa njena vsebina ni primerna.

Berliozova simfonija se na vsestransko zahtevo ponovi na koncertu, ki se bo vršil v Ljubljani sredi meseca marca. Prvi del sporeda bo obsegal nove skladbe, med drugimi novo orkestralno delo, ki ga ravno kar piše skladatelj Emil Adamič.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani. Sv. Florijana ulica 27, I. nadst. V soboto dne 18. februarja ob osmih zvečer in v nedeljo dne 19. februarja ob treh popoldne izborna veseliga «Gospod senator», spisal Schönherr in Kadelburg. Nove kulise naslikal L. Magolič. Predprodaja vstopnic v Sentjakovski napredni knjižnici v petek in soboto od 5. do 7. zvečer.

Klub «Soča» v Ljubljani vabi člane in prijatelje društva k zanimivemu predavanju g. učitelja Cirila Petrovca «O srbohrvatski narodni epiki (II. del)», ki se bo vršilo v soboto dne 18. t. m. ob pol 21. uri v hotelu «Lloyd».

«Gledališki list», ki ga je izdajala uprava ljubljanskih gledališč, je zaradi prevelikih stroškov nehal izhajati.

Mamzel Nitouche se uprizori v Mariboru v novi zasedbi. Deniso poje gđ. Mezgečeva, Celestina g. Povhe, Loriot pa g. Rasberger.

Sport in turistika

NEDELJSKE ZIMSKOSPORTNE TEKME.

Za drsalno tekmo na Bledu se dopolnjuje razpis v «Sportu» v toliko, da je razumeti udeležbo v skupini juniorjev za vse one, ki še niso dopolnili 18. leto in vse one, ki še niso nastopili v javnih drsalnih tekmah. Drsalni teren na Bledu bo skrbno pripravljen ter bo nudila tekmu vsem tekmovalcem in tudi vsem ostalim največji užitek.

K vsem tekmam v nedeljo dne 19. t. m. na Bled v Bohinju, imajo udeleženci pravico do polovične vožnje na progh Južne in državne železnice. Legitimacije se dobe v pisarni Sportne zveze in pri sportni komisiji vsake tekme. — Nedelja obeta biti prav živahen zimsko-sportni dan. Velike sankarske tekme v Bohinju, dalje naš vse zanimive in užitek polne tekme v skoku raz skakalnice v Bohinju, na Bledu pa drsalna tekma — to je program, ki bo privabil gotovo vse, kar ljubi krasoto zimске narave. Užitek, ki ga nudi naše gorensko ozračje, vrhu tega še vse te tekme, je gotovo brez primere našim gostilnam, kavarnam in veselcam. Zato vsi, ki vam je mogoče, v nedeljo v Bohinju in na Bled.

Spor v ljubljanskem nogometnem podsavezu. Jugoslovanski nogometni savez v Zagrebu je na svoji seji v ponedeljek, kakor je bilo pričakovati, razveljavil ukor in trimesečno zabranu javnih tekem, ki jih je izrekel novi upravni odbor ljubljanskega podsaveza proti S. K. «Iliriji» v Ljubljani.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da se vrši njegov letošnji občni zbor v soboto dne 4. marca zvečer ob osmih v salonu gostilne «pri Levu» na Gosposveti cesti. Na dnevnem redu je med drugim volitev novega odbora ter sklepanje o odbojih in samostalnih predlogih.

BRANISLAV NUŠIČ:

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

Kolikor hitreje poteka september, tem večjo pozornost vzbujajo vesti iz Bolgarske, vsaj takšno, kakor one z bojišča. Vse tisto, kar pripovedujejo časopisi, je vsakomur premalo in ga ne more pomiriti, kajti gibanje bolgarskih čet na naši meji jasno dokazuje, da se tiče vse to nas. Odkar je to domnevo povdaril tudi Niš službeno, je žeja za vestmi vsebolj narasla in v gručah pričakujejo ljudje niškega vlaka, s katerim prihaja vse polno novic. Vsako pot prihaja s tem vlakom kdo izmed nenavadnih, dobro poučenih, ki znajo pripovedovati vse drugo, kar ne stoji v časopisih in okrog teh se zbirajo gruč. Tako je prinesel danes nek beograjski begunc, ki potuje naravnost v Niš, ter se nikjer ne ustavlja, vse polno zanimivega iz Beograda. On se odhajal 23. ponoči, v tisti strašni noči, ki je odločila usodo Beograda. Pripovedoval je strahovite stvari o bombardiranju mesta, trajajočega ta dan od poldne do osmih zvečer. V daljšem odmoru je on zapustil Beograd. Ni vedel odgovoriti, kako je z bitko, če se je pričela še tisto noč ali drugo jutro. Čeprav je to bombardiranje napravilo težek vtis in je vse prebivalstvo prestolice panično zmedlo, odhaja on

5 vendar s trdnim prepričanjem, da se sovražniku ne posreči napredovati. Zagotavlja je, da so naši zakopi na Banovskem brdu in Novem groblju tako čvrsti in zavarovani, da lahko preprečijo vsak prehod sovražnika. Pomiloval je edino Beograd, ki bo strašno trpel, če se nadaljuje to bombardiranje v taki meri. Odhajajoč zvečer, je ugledal že na Dordžolu plamen zažganih hiš. V Nišu se ni ustavil, a je dolgo čakal na kolodvoru, kjer je čul, da mobilizira Grška in Rumunija v odgovor na bolgarsko mobilizacijo. Istotako je slišal, da se zavezniki že izkrcavajo v Solunu.

Ta vest o izkrcavanju je bila uteha za vso skrb o zbiranju bolgarskih čet. Vsled tega smo se pričeli zanimati poleg niških vlakov tudi za solunske.

Potniki od tam so nam vse potrjevali.

«Ali ste vi vse to na lastne oči videli?» vprašuje nekega potnika tisti slaboučni pesimist.

«Se razume! Vsredo 23. tega meseca sem se nahajal baš na Keju, ko naenkrat zabobralo bobni in zagodijo trombe. Ljudstvo se v trenutku zgrne po trotoarju in zagodijo vse ulice. Skozi mesto je korakal znaviški polk, mimo nas je odhajal na Zejtinlik. Pravijo, da prihajajo iz Dardanel, a sedaj slede že naravnost iz Francije.»

Tako odločno zatrjevanje vesti nas vse skupaj ojunači in skodolica utehe se noveši.

«Dovolj je, da ponovi Rumunija svoj pohod na Sofijo iz leta 1915!» — In zopet iznova oživljajo po kavarnah pojavnjevanja, katere je poslednje dni izpodrinila že težka skrb.

«Tudi Grška predstavlja sedaj krepko moč. Ona s svojimi novimi oblastmi vrže lahko na mejo najmanj 350 tisoč vojakov!»

«To bo pomenilo, da se bo morala biti Bolgarija na treh frontah. Pa to je že enkrat bilo in takrat je vodilo v Bukarešto.»

«A ne pozabite, da se v teh razmerah mi ne moremo tako krepko braniti, kakor na Bregalnici!» pristavlja zopet pesimist.

«Kako da ne? Mi imamo sedaj pet divizij več kakor trinaestega leta in tudi Grki, ki so svojo vojsko podvojili, sprejmejo lahko vse večje breme na svoja pleča!»

«Pa še nekaj ne pozabite, da bodo imeli Bolgari sedaj opraviti s štirimi, a ne s tremi frontami kakor poprej.»

«Kako s štirimi?»

«Pa kaj ne bo Rusija v slučaju bolgarskega napada izkrcala v štirinajsetih urah svoje armade pri Varni in Burgasu?»

«Pet front, gospoda! Angleži se bodo tisto minuto izkrcali pri Dedeağacı. Saj imajo že na dardanelskih ladjah svojo kopno armado in tudi Egipt ni daleč. E, premislili se bodo, dobro se bodo premislili Bolgari!»

(Dalje prihodnjič.)

* Cenjenim naročnikom priložimo danes in naslednje dneve položnice, da poravnajo čimprej naročnino. Zlasti se obračamo na one naročnike, ki so prezrili, da dolgujejo na naročnini še za preteklo leto.

* Povodom polletnice smrti kralja Petra I. Osvoboditelja je bil včeraj v ljubljanskih cerkvah svečani parastos za pokojnim kraljem. Ob 10. dopoldne je bilo svečano opelo v stolnici sv. Nikolaja, katero je celebriral knezoškof dr. Jeglič s številno asistenco. Istočasno je bil cerkveni spomin v evangelijski cerkvi. Ob 11. dopoldne pa v pravoslavni kapeli v vojašnici vojvode Mišića. Cerkvam obredom so med drugim prisostvovali namestnik minister Ivan Hribar z načelniki oddelkov, oblastev in uradov pokrajinske uprave, državno uradništvo, kot zastopniki obolenega poveljnika dravske divizije generala Dokića polkovnik Bogičević s štabom in številnim častniki ljubljanske posadke, župan ljubljanske dr. Perić z nekaterimi občinskimi svetniki, zastopniki raznih društev itd. ter mnogobrojno občinstvo. — Uradi so bili dopolnjeni zaprti. — Tudi v drugih krajih Slovenije so se spominjali polletnice smrti velikega kralja na enak način. — V Mariboru je daroval službo božjo mesto obolenega škofa dr. Napotnika stolni prošt dr. Matek ob številni asistenci duhovščine. Prisostvovali so general Plivierić, mestni komandant, oficirski zbor in zastopniki uradov.

* O kraljevi poroki. Kakor smo že poročali, je za kraljevo poroko določen 4. junij tekočega leta, na kateri dan padejo letos pravoslavne in katoliške Binkošti. Kralj je izrazil željo, da se poroči točno po obredih, katere predpisuje cerkev, in po običajih našega naroda ob takih prilikah. Odbor starih žen sestavlja ceremonijel, ki bo — kakor se zahtuje — obsegal vse tozadevne narodne šege v srbskih domačinskih hišah. Nevesta bo torej imela druga (devera) iz kraljeve rodbine, kar bo skoraj gotovo princ Pavle. Iz hiše, v kateri bo v Beogradu začasno stanovala, bo poljal bodočo kraljico njen brat, ki pride v to svrhu v Beograd. Svati bodo prihajali na vozovih in na konjih. Kraljeva garda bo tvorila špalir okoli kraljevega voza. Kralj bo sedel do cerkve s kumo v svojem privatnem vozu, a iz cerkve se bo vozil v kraljičnem vozu. Pri vstopu v kraljev dvor bo sprejeta kraljica po narodnem običaju: v vsako roko ji položi hleb kruha ter jej izroči krasno stekleničico vina, da ga nose v dvor. Na bo manjkalo niti rešeta, iz katerega bo kraljica potresla žita po dvoru. V dvor stopi kraljica po razgrnjenem platnu, kakor vse druge «mlade» po srbskem običaju.

* Iz diplomatske službe. Kralj je podelal eksekvatur častnemu konzulu republike Uruguay v Zagrebu, vsem prof. dr. Miloradu Sražnickemu, ki je bil svojočasno na naučnem potovanju po južni Ameriki in pozna dobro tamkajšnje razmere.

* Z beograjske univerze. Rektorat beograjske univerze je razpisal natečaj za stalnega profesorja fizike na tehniški fakulteti.

* Dišake študentje in podpre. Po čl. I. pravilnika o državnih študentstvih in podporah morejo dobiti študentje samo redni študenti in oni dijak, katerih starši ne plačajo nad 30 dinarjev neposrednega davka. Podpora morejo dobiti oni, ki so dovršili maturo z odličnim ali jako dobrim uspehom in polagajo predpisane izpite najmanj z jako dobrim uspehom. Velikost ustanov znaša za vse univerze 200 dinarjev. Pravniki dobe podporo samo na subotški univerzi; za zagrebško univerzo znaša podpora 200, za ljubljansko 100 Din mesečno. V svrhu kontrole bo ministarstvo objavljalo sezname študentov in podpirancev. Studentinje I. in II. semestra na pravnih in medicinskih fakultetah ne morejo dobiti niti študentije niti podpore.

* Zdravilišče ljubljanske bolniške blagajne na Rabu. Ljubljanske bolniške blagajne je kupila od «Društva skontistov» na Dunaju zdravilišče, odnosno okrepčevališče na otoku Rabu, obstoječe iz zgradbe, v kateri je 16 do 18 sob s 40 posteljami. Zanj je dala bolniška blagajna s posestvom in inventarjem nad 175.000 dinarjev.

* Izpremembe voznega reda na drž. železnica. Avstrijske zvezne železnice so odpovedale brzovlake 1101 in 1102. V zvezi s tem izostane pričenši 18. febr. na progi Jesenice-Podbrze brzovlak 4202 in 19. febr. brzovlak 4201. Nadalje izostanejo od 18. febr. dalje na progi Ljubljana-Jesenice osebni vlaki št. 916 — odhod iz Ljubljane ob 12. — vlak št. 924 — odhod iz Ljubljane ob 15.07 in vlak št. 919 — odhod z Jesenice ob 21.01. Na progi Kranj-Trzin izostane osebni vlak št. 4134 a z odhodom iz Kranja ob 18. uri 10 min. Kot nadomestilo pa vozi na progi Ljubljana-Jesenice osebni vlak št. 914 z odhodom iz Ljubljane ob 13.40 in na progi Kranj-Trzin osebni vlak št. 4136 z odhodom iz Kranja ob 14.51.

* Poštna zveza med Koprivnikom in Kočevjem je bila dne 12. februarja ukinita. Poštni urad v Koprivniku je dobival odslej pisemsko in paketno pošto iz Črnomlja preko Starega trga pri Črnomlju.

* Tiskovna napaka. V dopisu s Huma pri Ormožu v 37. šte. se mora ime pravilno glasiti Lesiak-Vučar, ne Kočar.

* Rok za napovedi o dohodnini in rentnini je, kakor znano gospod finančni minister podaljšal do konca februarja 1922. Natančneje se razvidi iz tozadevnih razglasov.

* Pisma v Avstrijo se morajo frankirati. Pošto ravnateljstvo objavlja: Dognano je, da se veliko število pisemskih pošilk iz naše države za Avstrijo odpravlja neplačano. To se godi zato, ker plačajo naslovniki v Avstriji za take pošilke manjšo naknadno pristojbino, kakor je ona, ki bi jo moral plačati pošiljatelj pri predaji. Na tak način trpi naša uprava škodo. Da se v bodoče ne bo do več oškodovale koristi blaginje, je ministarstvo sklenilo, da se ukoristi s pravico, ki mu jo daje III. člen sklepnega zapisnika glavnega madridskega dogovora ter da se od 1. marca 1922 za pisemske pošilke iz naše države v Avstrijo uvede obvezno frankovanje. Neplačane pošilke na Avstrijo se od 1. marca naprej ne smejo več odpravljati, nego z njimi je postopati tako kakor z nedostavljanimi.

* Klub «Soča» v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 19. februarja v Mestnem domu ob pol 3. uri dopoldne in ne ob 10. dopoldne, kakor je bilo prvotno javljeno.

* Tehniške plesne vaje v Ljubljani. P. n. posetnike tehniških plesnih vaj obveščamo, da se vrši jutri v petek dne 17. febr. zadnja plesna vaja pred venčkom. Začetek točno ob 8. uri. V torek dne 21. febr. se vaje z venčkom zaključijo. — Odbor.

* Temperatura. Vseled velikega mraza zadnjih dni so na Balkanu zamrzile skoro vse reke. V sredo je bil na Dunaju pri Beogradu 25 cm debel led, dočim je po vse reke. V sredo je bil na Donavi je zamrznila zadnjikrat leta 1910. Takrat je bil led pol metra debel in so lahko vozili čez reko tudi težki vozovi. Po najnovejših poročilih pa je mraz zadnja dva dneva v Evropi znatno popustil. Beograd je imel v sredo 15.3 stop. C, Sarajevo 10 stop. C, Pariz +3 stop. C, Curih 0, Varšava 4, Berlin 3, Budimpešta 2, Helsingfors 2 stop. C.

* Smrtna kosa. V Ljubljani je umrla ga. Katarina Kneisel, mati nadzornika južne železnice G. Andreja Kneisla, v Trnovem na Notranjem pa v starosti 92 let trgovec in posestnik G. Ivan Brinšek. Blag jima spomin!

* Za župana v Idriji je bil na seji občinskega sveta dne 14. februarja izvoljen slovenski narodnjak, trgovec Karel Treven.

* Je-li to potrebno? Iz Celja nam pišejo: Hotel «Evropa» v Celju, ki je v rokah klerikalcev, ima Nemko za restavratorko. Ko sem zadnjič tam prenočeval, sem slišal, da se v kuhinji samo nemško govori. Ali klerikalna Unionska družba v Ljubljani res misli, da se v vsej Sloveniji ne najde kak slovenski restavratore ali restavratorka, ki bi njihov hotel «Evropa» v Celju ne znala uspešno voditi. Ali naj še zdaj po stari avstrijski navadi zasedejo vsa boljša mesta Nemci, Slovenci pa naj od strani gledajo in strado. Upajmo, da se bo Unionska družba ozirala na našo pritožbo. —

* Izprememba posesti. Graščino Borl a posestvi v Halozah je kupila lesna industrijska družba «Drava» v Mariboru.

* Protituberkulozna ilga v Mariboru priredi na izrečno željo delavstva južne železnice dne 18. febr. ob 16. uri v telovadnici III. deške osnovne šole predavanje. Predaval bo docent dr. Matko o boju proti jetiki.

* Tvrdka Greinitz v Mariboru. Znana graška veletrdka z železnico, Greinitz, je kupila Vlahovičevostojilno na Aleksandrovi cesti v Mariboru. Trdka bo poslopje porušila in zgradila tamkaj modern, večnadstropno palačo.

* Jugoslov. akad. društvo «Triglav» v Zagrebu prosi vse one, ki imajo slučajno kakšno knjigo iz društvene knjižnice, da jo vrnejo društvu. Knjig manjka precejšnje število in to večinoma iz časa preobrata, ko ni bilo mogoče vrniti društvu izposojene knjige. Vsaka knjiga knjižnice «Triglava» nosi društveni pečat.

* Zdravstveno stanje v Beogradu. V Beogradu sta se začeli resno širiti škrlatinka in influenza. Prošli teden je obbolelo na škrlatinki 69, na influenci pa 125 oseb.

* Demonstracija fašistov pred zapor v Trstu. Kakor poroča «Edino», je v torek ponoči pred zaporom v ulici Coroneo prihrumelo okoli 70 fašistov. Da «pozdravijo» svoje tovariše, ki so zaprti radi protipostavne nožne orožja. Fašisti so pričeli na ulici razgrajati in vpiti: «Doli z ravnateljem» itd. Vojaška straža jih je opozorila, naj se odstranijo, a zaman. Pričeli so se celo prerokati z vojakom in vrh tega ustrelili parkrat proti zaporom. Ker so bili vojakom v nevarnosti, so rabili orožje in oddali več streliv. Pet fašistov je bilo pri tem ranjenih, eden težko v trebuh. Vsi ranjeni so bili takoj prepeljani v bolnišnico. Seveda so se hrabri fašisti, ko so zavohali smodnik, razpršili v trenutku na vse strani.

* Aretacija atentatorja na Zanello. V nčoi od nedelje na pondeljek je reška državna policija aretirala atentatorja na Zanello, ki so mu karabiniarji takrat omogočili, da je po atentatu lahko pobegnil. Atentator je eden izmed voditeljev fašistov, ki so se radi aretacije maščevali potem z nasokom na reški magistrat.

* Najstarejši oficir v naši vojski je brezdvomno bivši črnogorski major Nikola Kovačević, ki je star 104 leta in je v vojaški službi odslužil 71 let. Bil je ranjen v raznih bojih štirinastkrat. Sprejemom v našo vojsko je pensioniran, a minister vojne bo predlagal, da se mu izplačuje dvojna penzija. — Malo mlajši je njegov drug Marko Bogdanović, ki je star 98 let, že 80 let v vojaški službi. Tudi on je upokojen s činom majorja.

* Zopet vžiganje poštnih pristojbin. Beograjski listi poročajo, da se v ministarstvu za pošto in brzojave pripravlja nova naredba glede ponovnega vžiganja poštnih pristojbin, ki bo stopilo v najkrajšem času v veljavo.

* «Dubrovnik» se je potopil. Vseled silnega viharja se je dne 10. februarja v Otrantskem zalivu potopil trgovski parnik «Dubrovnik», ki je bil last paroplovne družbe bratov Matijević.

* Policijski komisar v Šibeniku ubit. Iz Šibenika se poroča, da je bil tamkaj pri nekem pretepu v hotelu «Kosovo» ubit policijski komisar Lovro Botica.

* Vseled snega 100 rodbin na cesti. Iz Sarajeva nam poročajo, da se je vseled silnega snega zrušilo v zadnjem času v Sarajevu mnogo hiš in da je vseled tega ostalo nad 100 rodbin brez stanovanja.

* Volkov napadli vlak. Blizu Dubice v Bosni je predvčeršnjem sedem volkov napadlo osebni vlak, ki je vozil proti Zagrebu. Vlak je povzročil sedem glasnih volkov. Sprednji del lokomotive je bil popolnoma krvav. Sele v Zagrebu so očistili lokomotivo in vagon, na katere ih so se nahajali ostanki požežanih živali.

* Ogenj. Vseled preveč zakurjene peči je nastal predvčeršnjem v podstrešju gostilne «pri Figovu» v Ljubljani ogenj, ki je uničil nekaj posteljnine in perila. Ogenj so takoj pogasili.

* Tat v hlevu. Hlapec tvrdke Franz v Mariboru, Kalina, je bil po opravih poslan v Ptuj, kjer je prenočil v gostilni pri «Rdečem križu». Isto noč so izginile iz gostilniškega hleva 4 konjske odeje in 3 konjski zvonci. Tatvine je bil takoj osumljen Kalina, pri katerem so izvršili preiskavo in v resnici našli pri njem še 3 odeje in vse tri zvonce.

MILIJONSKA GOLJUFIJA V ZAGREBU.

Siedi vodilo v Ljubljano?

Dodatno k večeršnjemu telefonskemu poročilu o milijonski goljufiji v Zagrebu na škodo zagrebške «Eskomptne banke» smo dobili še sledeče podatke:

Goljufija se je izvršila dne 23. decembra prošlega leta, torej par dni pred zlomom in bankrotom «Bance italiane di Sconto». Slepriji so iz Trsta, oziroma imajo dobre zveze s tržaškimi valutnimi trgovci in sleparji; gotovo so že takrat vedeli o neizogibnem bankrotu italijanske banke. Zato so se odločili, da izvrše premeteno in predrzno goljufijo v zadnjem trenutku, in to tik pred Božičem, ko so se nadejali, da kontrola po bankah zaradi ogromnega posla ne bo preveč ostrá.

Tako je prišel dne 23. decembra v zagrebško «Eskomptno banko» mlad in eleganten gospod, ki se je predstavil in legitimiral kot Francesco Perich iz Trsta in si pustil plačati pet čekov na skupno vsoto 260.000 lir, in sicer štiri čke po 50.000 lir, a enega na 60.000 lir, izplačljive v tržaški filijali «Bance italiane di Sconto». Ko je zagrebška banka prezentirala v Trstu te čke, jih je odklonila tržaška filijalka, češ da ni v njenih registrih imena Francesco Perich, in da ta tihim v tržaški filijali nobenega depozita.

Ravnatelj zagrebške banke, Mika Samulović, je takoj odpotoval v Trst, a banka je prijavila stvar policiji, ker je bilo razvidno, da je izvršena jako premetena sleparija. Po dolgem iskanju in ugotavljanju je policija pred par dnevi dognala sledeče:

Dne 10. decembra prošlega leta je vložil v tržaški filijali «Bance di Sconto» neki Francesco Perich 3.000 lir in vzel blok čekov, da bi mogel razpolagati s to svoto. Tri dni pozneje pa je prišel v tržaško filijalo zopet neki mlad človek, ki se je predstavil in legitimiral kot Mario Peruzzi, predložil potrebna pooblastila, in dvignil vso vsoto v znesku 3000 lir, ki jo je bil naložil Francesco Perich. Po kratkem iskanju je izsledila tržaška policija Francesco Pericha v nekem dijaku tržaške trgovske šole, Rivoltello Carolu Sniderschu. Ta je po dolgem zasliševanju priznal, da ga je poslal njegov brat Vittorio Snidersch, da dvigne v banki 3000 lir, s katerimi je potem po bratovem navodilu, odpotoval v Zagreb, kjer je prejel od neke osebe, katerega imena in stanovanja se pa ne spominja, 35 tisoč lir. — Kar se tiče goljufije v zagrebški «Eskomptni banki» v začetku Carlo Snidersch ni hotel ničesar vedeti, a nazadnje je deloma priznal, da je dobil onih pet ponarejenih čekov od neke osebe v Ljubljani! —

Tako vodilo sledovi te premetene sleparije v Ljubljano in kot se zdi, je to pot policija, ki je izvršila že potrebne aretacije, na pravi sledi, ki vodi v sloboznane valutno-verziške primorske kroge.

O zadevi bomo poročali obširneje, ko to dovoli potek preiskave.

Spominjajte se naših obrambnih društev!

Darujte za Jugoslovansko Matice, za Družbo sv. Cirila in Metoda in za Gospodarski Zvon!

MAKSIMALNA TARIFA ZA CARIN-SKE POSREDNIKE.

Generalna direkcija carin pri finalnem ministarstvu je z odlokom z dne 6. februarja t. l. št. 6897 odobrila maksimalno tarifo za carinske posrednike pri carinarnah v Sloveniji, ki jo je bila v zmislu čl. 6. pravilnika o carinskih posrednikih predložila trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani v sporazumu s tukajšnjo carinarnico. S tem je ustrezno davčni želji gospodarskih krogov. Predpis maksimalne tarife je bil sklenjen na anketi o carinskih posredništvih, ki se je vršila pod predsedstvom pomočnika ministrstva financ, dr. Kostrenčiča v Beogradu dne 8. maja lanskega leta. V naslednjem prinašamo celotno besedilo tarife:

A. Uvozno carinjenje:

- 1.) Za 1 ali 2 tovorka enostavnega blaga do 100 kg nečiste teže a) Din 7.50; b) za 1 ali 2 tovorka nad 100 kg nečiste teže a) Din 10.
- 2.) a) Za 3 in več tovorkov enostavnega blaga kakor pod 1.) a) a) 4 Din; b) za 3 in več tovorkov enostavnega blaga kakor pod 1.) b) a) 4 Din 6.
- 3.) a) Za 1 tovorek blaga do dveh tarifnih postavk Din 10; b) Za vsako daljino tarifno postavko več a) 2 Din.
- 4.) Za 1 vagon (5- do 15.000 kg) enostavnega blaga v razsutem stanju, vrečah, sodih itd.: a) pri carinjenju v vagonu samem Din 50; b) v primeru razložitve in delnega tehtanja Din 70; c) v primeru popolne razložitve in popolnega tehtanja Din 90.
- 5.) V primeru dospetja na enkrat več vagonov za eno in isto stranko 20 odstotkov popusta od cen pod tarifno številko 4.
- 6.) Za zbirne cele vagone, naložene z blagom do 2 tarifnih postavk: a) v primeru delne razložitve in delnega tehtanja Din 90; b) v primeru popolne razložitve in popolnega tehtanja Din 120.
- 7.) Za zbirne vagone naložene z blagom 3 in več tarifnih postavk veljajo cene, tarifne številke 1 do 3.
- 8.) Sestava prošelj za prenose, čezurno carinjenje, za spremembo dispozicij itd. a) Din 3.
- 9.) Statistika a) za eno vrsto blaga Din 0.50; b) za vsako daljino vrsto blaga Din 0.20.
- 10.) Kolki, tiskovine — po predpisu.
- 11.) Odpiranja, zapiranja, poprava za-vojev, sodov itd. po faktično uporablenem času in delavcih.

B. Izvozno carinjenje:

- 12.) a) Za cele vagone enostavnega blaga Din 50; b) za drugo kakor pri uvozu tarifne številke 1 do 11 Din 25.

C. Prevozno carinjenje:

- 13.) Za 1 do 2 tovorka a) Din 5.
- 14.) Za 3 in več tovorkov a) Din 3.
- 15.) Za cele vagone a) Din 50.
- 16.) Sestava prevozne popratnice dinarjev 15.
- 17.) Ostala manipulacija kakor pri uvoznem carinjenju.

Pripomba: V primerih, ako se za tarifieranje po carinski tarifi zahteva posebna strokovna vednost, potem, ako se mora v svrhu carinjenja blago analizirati, ali, ako je treba za dosego uporabe odnosno nižje tarifne postavke doseči posebne dovolje in uverjenja v spredaj navedenih minimalnih tarifnih cenah, se priračunajo še sledeči odstotki, in sicer:

a) Pri uvoznem carinjenju kemikalij, zdravil, barv itd. iz IV. d. car. tar. 20 odstotkov. (Pač pa stranak plača takso za analize. Op.); b) pri manufakturnem blagu 100 odstotkov; c) pri galanteriji, igra-čah in pri predmetih, kojih uvrščanje v tarifo zahteva posebno vednost 40 odstotkov; d) carinjenje ob nedeljah, praznikih in izven uradnega časa po dogovoru.

— **Poročilo s tedenskega živinskega sejma v Zagrebu** dne 15. febr.: Na sejmu je bilo malo živine. Cene kažejo tendenco naraščanja. Vseled visokih cen malo kupčije. Za izvoz se je tudi malo nakupovalo. Cene okoli 10. ure so bile (za 1 kg žive teže): voli prvovrstni 32 do 35 K. drugovrstni 24 do 26 K. mlada živina 24 do 28 K. krave prvovrstne 24 do 28 K. drugovrstne 14 do 16 K. teleta 29 do 39 K. svinje rejene 56 do 60 K. suhe 38 do 54 K. Seno se je prodajalo po 860 do 1000 K, slama 450 K za 100 metrskih stotov.

— **Z novosadskega žitnega trga** dne 15. febr.: Dovozi slabi, povpraševanje živahno. Cene so zopet narastle. Pšenica notira 1700 do 1720 K, ječmen 1230 do 1250 K, koruza 1280 do 1300 K, moka št. 0 22.50 do 23 K, št. 2 21.50 do 22 K. krušna moka 20.50 do 21 K, otrobi 980 do 950 K. Tendence čvrsta.

— **Dvodnevni vinarski tečaj** pri kmetijski šoli na Grmu se je moral vseled krute zime preložiti na 7. in 8. marca. Podučevalo se bo teoretično in praktično o napravi vinogradov, reznji trt itd. Začetek dne 7. marca 1922 ob pol 9. uri jutraj. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se zgleda takoj po dopisnici pri ravnateljstvu kmet. šole na Grmu, p. Novo mesto. Ker se koj na to vrši trodnevni sadjarski tečaj se ukažejnji lahko obeh tečajev udeležijo, ne da bi jim bilo treba dvakrat v Novo mesto potovati.

— **Češki obrtniški odposlanec v Beogradu**, iz Beograda poroča. Semkaj je prispel češkoslovaški poslanec parlamenta, Neuman, vodja čeških obrtnikov. Proučeval bo pri nas po načelu češke vlade obrtniške prilike in našo obrtniško

zakonodajo. G. Majnan potuje potem v iste svrhe tudi še v Sofijo in Bukarešto.

— **Otroci do 15 let ne smejo izvažati valute in devize.** Na vprašanje ljubljanske carinarnice, ali se imajo otroci, ki potujejo s svojimi starši v inozemstvo na skupni potni list, smatrati po pravilniku o reguliranju prometa z devizami in valutami za potnike in se jim sme dovoliti izvoz valute, je generalni inspektorat ministrstva financ odločil, da se otroci do 15 let ne morejo smatrati kot potniki in da torej nimajo pravice, nositi s seboj valuto in devize.

— **Uvoz blaga, ki je naročen na račun reparacije**, namenjen za potrebe privatnih oseb. Gospodarsko-financijski komite je izdal odlok, da se material, ki ga naročajo na račun vojne odškodnine privatniki in privatna podjetja za svojo lastno porabo, ne more oprostiti od uvozne carine. Carine oproščeno je samo ono blago in material, ki ga uvažajo ministrstvo in gotovi državni zavodi na račun vojne odškodnine.

— **Blagovni promet med Jugoslavijo in Češkoslovaško.** Kakor poročajo iz Beograda, se dne 20. febr. odprli železniški promet med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Vsek odposiljalec blaga plača vozno do meje svoje države vnaprej, a od meje do določenega kraja se plača vozno v kraju, kamor je blago namenjeno.

— **Prevoz govejega mesa iz Rumunije preko naše države dovoljen.** Z odlokom ministrskega sveta je dovoljen prevoz govejega mesa iz Rumunije preko naše države. Pošiljatve morajo biti opremljene s izpričevalom o izvornosti in veterinar-nim certifikatom rumunskega državnega živnozdravnika ter se morajo prevažati preko postaje Zombolja.

— **Izvoz žita in koruze iz Rumunije za-branjen.** Po naredbi vrhovne komisije za nabavke v Bukarešti je zabranjen vsak izvoz žita in koruze. S to naredbo so uničene vse dosedanje dovolje za izvoz.

— **Ponovno vžiganje tovarnih v Nemčiji.** Iz Berlina poročajo, da se bodo železniške tovarne na državnih železnicah v Nemčiji s 1. marcem najbrže zopet povišale za 15 odst.

— **Produkcija surovega železa v Fran-ciji** je bila lani manjša nego leta 1920: znašala je 3.250.000 ton napram 3.400.000 tonam leta 1920.

— **Insolvenca pariške banke.** Pariška banka Claude de Lafontaine je ustavila plačila. Deficit znaša 15 milijonov frankov.

— **Poštni promet med Italijo in Rusijo.** Ker je zaključena rusko-italijanska trgovinska pogodba, se odprl promet obema državama poštini promet. Brzojavni promet se odprl 15. febr.

— **Podaljšanje delovnega časa v Švici.** Iz Berna poročajo: Švicarska gospodar-ska zveza je sklenila podaljšanje delov-nega časa v trgovini in industriji.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 150 — 152, izplačilo 152 — 154.25, Bukarešt 244 — 246.25, Milan 1490 — 1495, London 1344 — 1345, New York kabl 307, Pariz 2665 — 2670, Praga 585.50 — 587, Svica 6000 — 6025, Dunaj 4.75 — 4.85, Budimpešta 48 — 48.25; valute: dolarji 302 — 304, avstrijske krone 4.90 — 5.10, češke krone 580 — 585, napoleonidori 1150 — 1155, marke 150 — 156, leji 232 — 240, lire 1480 — 1485, madžarske krone 50, 20 K v zlatu 1150, turške zlate lire 1200.

Banka za Primorje 735 — 740. Trg. obrtna banka 285 — 290. Hrv. eskomptna banka 785 — 788. Brodska banka 370 — 380. Jadranska banka 1115 — 1160. Jugoslovenska banka 494 — 498. Ljub. kreditna banka 905 — 925. Slovenska banka 520 — 525. Prastrediona 5450 — 5500. Rečka pučka banka 500 — 510. Slov. eskomptna banka 635 — 650. Srpska banka 725 — 732. Dubr. paroplovna družba 4800. Slavonija 600 — 695. Ljub. strojne tovarne in livarne 885.

Beograjska borza je bila včeraj zaradi spominke svečanosti za kraljem Petrom zaprta.

Praga, devize: Berlin 26.05 — 26.85, Curih 1028 — 1082, Milan 255.50 — 257.50, Pariz 455.50 — 457.50, London 229.50 — 231.50, New York 52.35 — 53.35, Beograd 68 — 69, Sofija 35.10 — 35.90, Dunaj 0.71 — 0.91, Varšava 1.20 — 1.80, Budimpešta 7.87 — 8.47, valute: marke 26.05 — 26.85, švicarski franki 1023 — 1027, lire 252.50 — 254.50, franki 452.52 — 454.50, funti 228.50 — 230.50, dolarji 82.19 — 83.12, dinarji 65 — 66, levi 33.85 — 34.65, avstrijske žig. krone 0.71 — 0.91, poljske marke 1.20 — 1.80, madžarske krone 7.87 — 8.47.

Curih, devize: Berlin 2.56, New York 5.13, London 22.32, Pariz 44.30, Milan 24.87, Praga 9.70, Budimpešta 0.79, Zagreb 1.65, Varšava 0.15, Dunaj 0.17, avstrijske žigane krone 0.09.

Dunajska borza je bila včeraj zaprta. **Berlin, devize:** Rim 971.50 — 973.50, London 875.70 — 877.40, New York 200.54 — 200.96, Pariz 1638.25 — 1641.75, Svica 3921.05 — 3923.95, Dunaj 5.78 — 5.82, Praga 378.60 — 379.40, Budimpešta 30.76 — 30.84, Zagreb 65, Sofija 134.25 — 124.65.

Odgovorni urednik Vit. F. Jalene, Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

Razne vesti

DEMOKRATSKA ZABAVA V BEOGRADU.

Beograd, 15. febr. (Izv.) Včeraj zvečer se je vršila v Kolarcu velika demokratska zabava, ki je bila ena največjih letošnjih prireditev in se je razvila v veliko manifestacijo demokratske stranke. Ministru Svetozarju Pribićeviću so bile prirejene pri prihodni večer minuti trajajoče ovacije, za katere se je zahvalil z daljšim govorom, ki je izrazil nepopisno navdušenje. Izjavil je med drugim, da se ne plaši nobenega boja in nobenih zavratnih razkritij, ker je že navajen na podobne napade. Deloval bo neustrašeno dalje po zasrti poti za domovino in ujedinjeni troimni narod, prepričan, da bo ideja ujedinjenja prodira končno na vsej črti. Sponinjal se je tudi zaslužnega vodje demokratske stranke Ljube Davidovića, ki se zaradi bolezni ni mogel udeležiti tovariške zabave.

ZRAČNI PROMET MED PRAGO IN BERLINOM.

Praga, 14. febr. (Izv.) Kakor poroča «Tribuna», se je danes vrnil delegat češkoslovaškega delovnega ministrstva iz Berlina, kjer se je s tamšnjimi oblastmi pogajal o vpostavitvi zračne prometne zveze med Prago in Berlinom. Tozadevno pogodbo se podpisuje prihodnji mesec. Namerava se vpostavitvi tudi zračna linija Praga-Dunaj.

Kaj je Jugoslaviji najbolj potrebno?

Zelo točen in resničen odgovor smo dobili iz Zg. Tuhinja:

«Nevrednost je za nas sovražnik, ki uniči več življenj in onesreči več ljudi, kot katerikoli drugi.

Največ boleznih se pojavi iz ignorance.

Največ zlih dejanj napravi človek radi svoje ignorance.

Največ preprirov in sovraštov se pojavi iz ignorance.

Čim višje je razvita inteligenca prebivalstva kakšne države, toliko prijetnejše, snažnejše, zdravnejše in srečnejše je tam življenje.

Zato je Jugoslaviji najbolj potrebno: odpraviti ignoranco.»

Pančur Franc.

Gospodična Mira je zalahala Pegaza in ga kroti z dokaj uspehom: Kaj Jugoslaviji najbolj potrebno je, to vam radevolje tudi Mira Lenassi pove:

Predvsem je treba toliko solca in pa vode,

da vedno dobra letina nam bode. Degradirati pač vse verižnike in tuj verižnike — seve!

Maščevati se nad Lahom, ljutim vragom, nikdar zabiti, kaj vse počeli so pred našim pragom!

V Jugoslaviji potrebna je tudi bratska zveza,

zato naj celo ljudstvo ji prizeza: za te damo vse imenje,

in če treba, tudi kri, življenje...

«Obmejni učitelj» pa dostavlja: Najpotrebnije je

«Ono, v čemer vidimo vsi najboljše jamstvo lepše bodočnosti: mladino, značajno, idealno, doraslo svoji zgodovinski nalogi. — Ali velja to o naši? — Ne, vsaj ne v polni meri.

Zelimo si mladino zavednejšo, boljso, aktivnejšo od sedanje, vredno velike dediščine in nove svobode.

Mladino hočemo: prosto tuje idejne navlake, prosto idejnih konfliktov dorasle generacije, z enotno usmerjeno voljo, z globljim pojmovanjem naše edinstvene ideje, s pojmovanjem, ki ne vidi v njej golo abstrakcijo in idejno konstrukcijo, formo brez jasne vsebine, negacijo individualnega duševnega življenja naroda, ampak močeno sintezo najčistejših kulturnih in duševnih vrednot vseh zedinjenih rodov, novo živo enoto, zajemajočo svojo tvorno silo iz raznoliškega bogastva in neizčrpne vira samoniklo stvarjajočo narodove duše.

Mladino si želimo, ki se bo zavedala svojih dolžnosti napram narodu in državi, ki bo moralno in duševno usposobljena za veliki apostolat jugoslovenske nacionalne ideje in bo dala tej ideji ono etično globino in veličino, da postane vsemu narodu ideja vodilnica, učila spoznavanja njegove zgodovinske naloge in združujoče vse njegove sile za nje častno rešitev.

Mladino hočemo, zavedajočo se, da je treba z delom za napredek naroda pri sebi začeti, da je njena rast narodova rast, njena propast narodova propast, da ni nečedka naroda brez napredka posameznika.

Mladino nam je treba stremeti s plemenitim zanosom navgor k višjim ciljem, ne sledeče cenim gelom dnevnice politike, oduševljenih borcev za pravico in resnico, svobodomiselnih širokogrudnih, mrzličnih tesnosrčnih, množnih žrtv in heroizma, a svestih si, da narod zahteva predvsem junakov dela, tihoga, vztrajnega, vestnega dela, žrtv, ki jih zahteva padek in svetok.

S tako mladino bi lahko xli mirno in samozavestno v bodočnost pa bodi, da bi se zaklele vse temne sile sveta proti nam.»

Vremensko poročilo

Ljubljana, 16. februarja 1922

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	784.9	—2.8	jug. vah.	sneg	2.4
Ljubljana	14.	782.6	—2.4	jug	oblačno	—
Ljubljana	21.	783.0	—3.2	brezvetra	megla	—
Zagreb	7.	762.0	—6.0	—	—	—
Beograd	7.	764.3	—16.0	sev. vah.	—	—
Dunaj	7.	762.3	—2.0	brezvetra	—	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inomost	7.	761.9	—0.0	—	oblačno	2.0

V Ljubljani barom. pada, temperatura višja. — Solnce zabaja ob 7.05, zahaja ob 17.26.

Mali oglasi

stanajo do 20 besedi. Ozn. 3.—, vsakih nadaljnjih 5 besedi 1 Ozn. — Trgovski oglas, doplačanje, opremljenost do 20 besedi 5 Ozn. vsakih nadaljnjih 5 besedi 2 Ozn. — Plača se sprej. (Lahko tudi v enotah.) Ne sprejeto se odgovarja, ako je sprejeto priložena znakom se odgovor.

Knjigovodja, 387

starejšo izurjeno moč, vešč tudi strojeopisja in korespondence (slov.-nemšk.), išče specialna manufakturna veletrdka v Ljubljani. Začasne pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Veletrdka».

Skladiščnik

se išče za neko specerijsko veletrgovino v mestu. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 28 a.

Prodajalka

specerijske stroke, se išče za neko podružnico v mestu. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 31/a.

Trgovski sotrudnik

detallist, starejša moč, se išče za neko specerijsko trgovino v mestu. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 30/a.

Knjigovodja

(bilancist), starejša moč, se išče za neko veletrgovino z deželnimi pridelki v mestu. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 9/a.

Nepremičnosti

Hišo ali vilo

v Ljubljani, event. s trgovskim lokalom, kupim takoj. Naslov por. An. zav. Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica 5. 889

Otroški voziček,

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Voziček». 403

Dopisovanje

Mlad gospod 28a

že iz znanja z gospodično veselo naravo, neomadežane preteklosti, staro ne n d 23 let, ki bi bila pri razljena stopiti z njim v korespondenco ali na žlo t koj osebo znastvo. Ženitev ni izklučena. Odgovarja se le na resne ponudbe in če le mogoče s sliko. T nost zjamčena. «Določnost», uprava «Jutra».

Jamski les

od 10 do 20 cm debelosti in od 3 do 7 m dolžine franko vagon kranjske postaje se kupi vsaka množina. Ponudbe z navedbo cene in dobavnega roka na Sentjanški premogokop, Krmelj, Dolenjsko

Trgovski potnik.

Veletrgovina vina sprejme dva trgovska potnika, odnosno zastopnika. 412

Nastop takoj po dogovoru.

Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, zahtevo plače itd. je vposlati do 28. t. m. na upravo «Jutra» pod «Veletrgovina vina 24».

Velika auto-delavnica in garaža

JOSIP JUG

sprejema vsakovrstna popravila od najmanjših do generalnih popravil. Postrežba točna, dela zjamčena. 330

Maribor, Tržaška cesta 16.

Zahtevajte

v kavarnah, gostilnah, brivnicah in javnih lokalih

„JUTRO“

Več kolporterjev

sprejme

upravnništvo „Jutra“, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Globoko potrti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je danes ob 4 1/2. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni zaspala v Gospodu gospa

Alojzija Lipovšek

posestnica.

Pogreb nepozabne rajke se vrši v petek 17. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Trbovlje, dne 15. februarja 1922.

Tona Lipovšek, Marija Lebar, hčeri.
Fran Lebar, zet.

411

Jadranska banka

BEOGRAD

Delniška glavnica: Din 30.000.000.—. Rezerva: Din 15.000.000.—.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: Jadranska.

Afillirani zavod:

Frank Sakser State Bank

82 Cortland Street.

New York City.

Marija Krisper naznanja v svojem, kakor tudi v imenu svojih otrok Erika Krisper, Roze Germ, roj. Krisper, in nečakov, Marte Krisper, roj. pl. Hollegha, in Roberta Germ pretresujočo vest, da je moj srčno ljubljeni soprog, predobri oče, brat, stric itd., gospod

Ivan Krisper

veletrgovec in posestnik

danes, dne 15. t. m. ob 4. uri zjutraj, po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, bogu vdano zaspal.

Pogreb prebalega pokojnika se vrši v petek dne 17. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Stritarjeva ulica 3, na pokopališče k sv. Kristofu, kjer se truplo položi v rodbinsko rakev k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah

Ljubljana, dne 15. februarja 1922.

406